

Ili... ili (1935) fra Gabro Cvitanović priča omiljenu anegdodu pučkog poučnog štiva o Aleksandru Velikom i susretu s običnim vojnikom istog imena (*Ili promijeni ime ili vladanje!*). Istu anegdotu donosi Matija Antun Reljković u svojoj poučnoj pučkoj knjižici *Nek je svašta* 1795. godine. Raspon pripovijedanja o Aleksandru Velikom kreće se od srednjovjekovnog štiva do pučkog poučnog štiva u dvadesetom stoljeću.

DIVNA ZEČEVIĆ

Martin Grgurovac, Pučko stvaralaštvo Slavonije i Baranje, Društvo književnika Hrvatske, Ogranak Vinkovci, Vinkovci 1987, 199 str.

U knjizi su po prvi put prikupljeni podaci o jednom dijelu pjesnika koji žive u Slavoniji i Baranji. Da se radi o većem broju pučkih pjesnika, može se zaključiti na temelju popisa sedamdeset imena onih koji nisu ušli u ovaj specifični pučki književni leksikon (vidi str. 30, *Nezastupljeni*) koji je uređen amaterskim zalaganjem Martina Grgurovca.

O svakom je pučkom pjesniku objavljena kraća biografska natuknica s fotografijom i adresom prebivališta i naznačeni su objavljeni radovi. I pored objavljenih malih fotografija, neki su pjesnici i pjesnikinje slikani u narodnim nošnjama. Slike su otisnute na način kako se objavljuju uzorci narodnih nošnji: figure su "izrezane" iz okvira fotografije i otisnute na bijeloj podlozi luksuznog papira. Među njima je slika nešto poznatijeg pučkog pjesnika Mile Krajine, koji se fotografirao s kuburom za pojasom i s guslama u lijevoj ruci; Ilija Dretvić drži tamburicu i dvojnice; Vladimir Rešković drži knjigu u ruci, a na prsluku mu je ušiven hrvatski grb. Osmero njih, među njima i dvije pjesnikinje, imaju držanje književno-etnoloških manekena koji emotivno i samouvjereno na sebi izlažu nošnju svoga kraja.

Nakon biografske natuknice slijedi izbor dvije do tri pučke pjesme ili poneki ulomak proznog teksta. Ima pjesnika i sa završenim fakultetom, jedan liječnik, akademski slikar,

pravnik, novinar, tu su zatim prosvjetni radnici, domaćice, radnici različitih kvalifikacija, poljoprivrednici. Ima i takvih koji imaju samo četiri razreda osnovne škole, pa o jednome od njih možemo pročitati: "Ne piše. Govori iz glave, napamet" (str. 56). Uz tog je pučkog pjesnika, Eugena Bučko, objavljena osim pjesme i pučka književna inventura osobnog života pod naslovom *Važniji događaji u momemu životu*: "1940. g. regrutacija; 1941. mobilizacija, kapitulacija, okupacija; 1944. mobilizacija; 1945. oslobođenje; 1946. agrarna reforma; 1949. kolektivizacija; 1950. arondacija; 1953. reorganizacija SRZ, likvidacija OPZ, kooperacija sa ZZ; 1962. komesacija; 1963. elektrifikacija; 1965. privredna reforma; 1972. devalvacija; 1969. likvidacija ZZ i prijelaz u PIK; 1975. delegacija(e); 1983. stabilizacija; 1984. g. i sve ostale godine - stabilizacija" (str. 57).

Nakon predgovora, kojemu je naslov *Pučke književnosti ne može biti bez pučkih književnika(!)*, Martin Grgurovac donosi pregled sudionika četrnaest do sada održanih *Sijela pučkih pisaca Slavonije i Baranje* u Deletovcima od 1974. do 1987. godine, kao i pregled pučkih pjesnika koji su sudjelovali u *Županijskom zborniku, Slavonskom narodnom kalendaru čiča Grge Grginog* i u reviji *Dakovački vezovi*.

Nisam recenzent knjige, kako je otisnuto na kraju, nego sam nakon pregledanog rukopisa dala *Mišljenje* kako bi autor mogao prikupiti sredstva za objavljivanje knjige.

DIVNA ZEČEVIĆ

Trivijalna književnost, Zbornik tekstova, priredila Svetlana Slapšak, Studentski izdavački centar UK SSO Beograda, Institut za književnost i umetnost, Beograd 1987, 192 str.

Nakon uvodne riječi Svetlane Slapšak slijede radovi od kojih je najveći dio iznesen na skupu o trivijalnoj književnosti 1984. godine u Beogradu; navodim ih redom: Zdenko Škreb, *Trivijalna književnost*; Darko Gašparović,